

2. Закон України «Про енергозбереження».
3. Зелена ресурсоефективна економіка в Україні: стан та перспективи. http://unf.org.ua/uploadfiles/fckeditor/Korotko_Zbimuk_ukr_%281%29.pdf.
4. Іваненко О. В. Проблема розмежування категорій «енергозбереження» та «енергоефективність» в управлінні підприємством // Науковий вісник Херсонського державного університету. — Вип. 5. — Ч. 2. — С. 105.
5. Підвищення енергоефективності та стимулювання використання відновлюваної енергії <http://www.reee.org.ua/energy-efficiency/>.

УДК 658.1:658.5:005.342:005.511 (083.92)   noritsyna@ukr.net

Норіцина Н. І.,
к.е.н., доцент,
ДВНЗ «КНЕУ
імені Вадима Гетьмана

Noritsyna Nataliya,
PhD in Economics, Associate
Professor
KNEU named after
Vadim Hetman

START-UP ЯК ФОРМАТ ЗАПОЧАТКУВАННЯ УСПІШНО БІЗНЕСУ

START-UP AS FORMAT OF SUCCESSFUL BUSINESS

Анотація. Висвітлено специфіка та переваги такого інноваційного формату започаткування бізнесу, як start-up. Окреслені основні фактори, що продукують переваги start-up, та наслідки їх діяльності.

Ключові слова: start-up, бізнес-ідея, інновації, бізнес-ангели, бізнес-інкубатори, венчурні фонди, комерціалізація

Abstract. Specifics and advantages of such innovative format of starting business as a start-up are outlined. The basic factors of a start-up that give advantages, and the consequences of their activities are determined.

Key words: start-up, business idea, innovation, business angels, business incubators, venture funds, commercialization

Сучасні умови господарювання вимагають нових, креативних підходів до вибору сфери та напрямку підприємницької діяльності, що обумовлено, перш за все, посиленням конкурентної боротьби за насичені ринки збуту, як внутрішні, так і зовнішні, розвитком сучасних виробничих систем, здатних продукувати в короткий термін часу значну кількість продукції прийнятної якості, як однотипної, так і диференційованої. За таких умов досягнення безприбуткової діяльності та успішного функціонування визначається здатністю підприємця знайти незадоволені потреби споживачів або потреби, які задовольняються існуючими товарами/послугами внаслідок так званого «компромісу» споживача,

оскільки на даному ринку відсутній товар з бажаними характеристиками та властивостями. При цьому найвірогідніше звернути увагу на інноваційні ідеї і рішення, реалізація яких і створює ті ніші ринку, які зазвичай існують навіть на супернасичених товарною пропозицією ринках.

Саме такі нішові і, між іншим, інноваційні рішення, як правило, спадають на думку креативним підприємцям, які започатковують діяльність, маючи в активі тільки бізнес-ідею та невелику групу однодумців. Тобто, ініціатор започаткування підприємницької діяльності створює start-up (start-up-компанію), яка починає розпрацьовувати бізнес-ідею, поступово трансформуючи її у бізнес-проект і намагаючись його реалізувати. Головною метою новоствореної компанії є створення нового продукту шляхом реалізації інтелектуального потенціалу її команди, що і сприяє формуванню своєї, унікальної ніші ринку.

Отже, start-up — це форма господарювання, орієнована на створення інноваційного продукту переважно високотехнологічного характеру, розробка якого сполучає високі ризики з можливістю отримання надприбутків за умови успішної реалізації проекту. Інколи певний час фундатори навіть не реєструють start-up офіційно, оскільки достеменно невідома ймовірність реалізації новітньої бізнес-ідеї, не кажучи вже про прибутковість майбутнього бізнесу, організованого на інноваційних засадах. Головним активом такої структури є креативна ідея, яку можливо комерціалізувати, залучивши зовнішні джерела фінансування, такі як кошти приватних інвесторів (бізнес-ангелів), бізнес-інкубаторів та спеціалізованих (венчурних) фондів, те ж переважно приватних.

Основними перевагами формату start-up є такі:

- створення під конкретну бізнес-ідею;
- спеціалізація у сферах наукових досліджень, розробок, впровадження та комерціалізації інновацій із високим рівнем стратегічної невизначеності та ризику;
- засновники start-up — зазвичай малочисельна група однодумців (вчені, інженери, спеціалісти, винахідники), що ставлять за мету створення бізнесу як власної справи за тим напрямком діяльності, який обирається за покликом. Така група за рахунок особистої зацікавленості та бажання досягти успіху start-up вирізняються досить високою результативністю інноваційного процесу на відміну від традиційних наукових структур;
- функціонуючі на початкових етапах створення бізнесу, start-up-компанія за умови успішної діяльності здатні у майбутньому трансформуватися у потужну фірму чи корпорацію.

Всі зазначені переваги start-up формуються самим форматом його утворення та функціонування внаслідок активізації такої низки факторів:

- вузька спеціалізація наукових пошуків або розробка обмеженого кола технічних ідей;
- концентрація фінансових і матеріально-технічних ресурсів за конкретним напрямом дослідження;
- високий рівень мотивації праці кваліфікованих спеціалістів;
- гнучкість і мобільність з урахуванням ринкової кон'юнктури; можливість швидкої переорієнтації на інші напрями;
- відсутність бюрократизму в управлінні, мобільність, швидкість прийняття управлінських рішень;
- швидка комерційна реалізація ідеї, технології, винаходу;
- суттєве скорочення циклу «наука — техніка — виробництво — комерціалізація» порівняно із традиційним форматом ведення інноваційної діяльності;

У той же час, формат start-up має певні обмеження щодо діяльності, які існують внаслідок нездатності у випадку успіху бізнес-ідеї адекватно задовольнити зростаючий попит; відсутності висококваліфікованих менеджерів, що спеціалізуються на комерціалізації інновацій; проблемності розробки і комерціалізації базисних і технологічно складних інновацій, що, зазвичай є прерогативою потужних спеціалізованих компаній; наявності низки ризиків, пов'язаних із інноваційними розробками.

Однією із вагомих конкурентних переваг сьогодні є фактор часу, тобто нереалізована вчасно бізнес-ідея або реалізується іншим учасником ринку, або втрачає свою актуальність. Отже, формат start-up за здатністю швидкої реалізації бізнес-ідеї має неоціненну перевагу.

Впродовж останніх років в Україні суттєво поліпшилась динаміка start-up- розвитку. У 2012—2013 рр. розпочали діяльність кілька бізнес-інкубаторів, активізувались бізнес-ангели, венчурні та грантові фонди. У вересні 2013 р. Журнал Forbes за підтримки НТС запустив проєкт «Битва Стартапів», який надав можливість найперспективнішим українським start-up презентувати бізнес-ідеї бізнес-аудиторії з достатньо високою вірогідністю отримання початкових інвестицій.

Сьогодні українські IT-проєкти можуть скласти конкуренцію західним start-up. Це підтверджують приклади Apple і PayPal, чийми «батьками» стали етнічний українець Стів Возняк і киянин Макс Левчін. До найпотужніших українських start-up слід віднести такі успішні, як Viewdle Inc., PayPal, DB Best, Rabota.ua, Terrasoft, GetRest.com.ua, Taxer.ua, QuadSquad. EnableTalk.

Започаткуванню та діяльності start-up в Україні сприяють об'єднання бізнес-ангелів — Асоціація «Приватні інвестори України», грантові фонди — Global Technology, Foundation (GTF), Founder Institute, бізнес-інкубатори — GrowthUP, Polyteco, WannaBiz, iHUB, бізнес-акселератори EastLabs, Happy Farm і венчурні фонди — AVentures Capital, Dekarta Capital, TA Venture, Vostok Ventures, що створює обнадійливу перспективу на розвиток start-up-напряму та інтенсивне формування інноваційного бізнесу в національній системі господарювання.

Start-up як прогресивна форма організації інноваційної діяльності суттєво впливає на розвиток економіки країни, водночас поліпшуючи загальний рівень життя соціуму за рахунок таких чинників:

1. сприяння підвищенню науково-технічного рівня національної економіки, трансформації її галузевої структури;
2. зростання динамічності господарського комплексу, оскільки start-up є генераторами нових ідей, на основі яких відбуваються масштабні науково-технічні прориви. Досвід економічного розвитку західних країн підтверджує, що інновації є домінантою формування економічного зростання, поліпшення життя соціуму;
3. створення робочих місць — українське суспільство вирізняється високим рівнем освіти, проте існує проблема забезпечення зайнятості висококваліфікованих фахівців, особливо молоді. Започаткування та динамічний розвиток підприємницьких структур за форматом start-up здатні створити нові робочі місця у прогресивних галузях економіки, водночас упереджуючи відтік висококваліфікованих фахівців за кордон;
4. сприяння зростанню доходів і формуванню середнього класу;
5. зростання комфортності життя соціуму в цілому та рівня гуманізації суспільства за рахунок зміни галузевої структури економіки, розвитку сфери послуг, комунікаційної складової як виробничої сфери, так і соціальної.

Література

1. 5 українських стартапів, що досягли успіху / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://man.tochka.net/ua/36337-5-ukrainskikh-startapov-dostigshikh-mirovogo-uspekha/>
2. Офіційний сайт Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу (УАІБ). <http://www.uaib.com.ua/>
3. Украинские венчурные фонды: к кому стартапам стоит идти за деньгами / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ain.ua/2013/03/18/116512>

4. Украинские стартап-инкубаторы: что предоставляют и что хотят взамен? / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ain.ua/2013/01/29/109509>

УДК: 330.1:330.8

e-mail: petrenko-78@mail.ru

Павленко Ірина Анатоліївна,
д.е.н., професор,

Pavlenko I. A.,
Doctor of Science (Econ.),
Professor,

Лаврененко Валентина Віталіївна,
к.е.н., доцент,

Лavrenenko V. V.,
Ph.D. (Econ.), Associate
Professor,

Петренко Людмила Анатоліївна,
к.е.н., доцент,
Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
Україна

Petrenko L. A.,
Ph.D. (Econ.),
Associate Professor, Kyiv
National Economic University
named after Vadym Hetman,
Ukraine

**ІННОВАЦІЙНЕ
ПІДПРИЄМНИЦТВО:
ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ
ФЕНОМЕНА**

**INNOVATIVE
ENTREPRENEURSHIP:
APPROACHES TO THE STUDY
OF PHENOMENON**

Анотація: Аналізується сутність категорії «підприємництво» і доводиться, що підприємницькою є діяльність, пов'язана саме з впровадженням інновацій. Авторську аргументацію спрямовано на послідовне доведення гіпотези: неінноваційного підприємництва не існує, оскільки підприємництво завжди пов'язане зі створенням принаймні одного типу інновацій.

Ключові слова: інновації, підприємець, стартап, інтрапідприємство, життєвий цикл організації.

Summary: In the article analyzes the essence of the category of «business» and argues that business is an activity connected with innovation. The author's argument is aimed at bringing a consistent hypothesis: there are no business without innovations, because business is always associated with the creation of at least one type of innovation.

Key words: innovation, entrepreneur, startup, intrapreneuring, corporate lifecycle.

На сьогодні здобуває все більшого поширення категорія «інноваційне підприємництво», викликаючи закономірне запитання: «А чи може бути підприємництво — не інноваційним?» Адже, згідно з визначенням, даним Йозефом Шумпетером [10] ще у 1934 році, підприємництво є процесом створення інновацій. Класичне розуміння інновацій не обмежує їх новими товарами та по-